

Gaandeweg

november, december 2022 & januari 2023

Kindeke teer

aannemersbedrijf
Eikenaar

aannemersbedrijfeikenaar.nl
038 - 460 19 81 - Curieweg 14 - Zwolle

**Voedselbank Zwolle e.o.
bedankt kerken en leden
van PKN Zwolle voor hun
trouwe ondersteuning.**

OPROEP

In de toekomst willen we meer digitaal gaan werken bij financiële acties. Dat scheelt veel werk en kosten met printen, couverteren en rondbrengen.

Graag zouden wij daarom uw e-mailadres ontvangen. Dit kunt u, o.v.v. naam en adres, mailen naar:
administratie@pknzwolle.nl

Alvast bedankt!

Oosterkerk
Zalencentrum Bagijnehof
Koewegje 2, 8021 AG Zwolle

Ruimte nodig voor een cursus, vergadering, bijeenkomst, concert of huwelijk?

Stuur een mailbericht naar:
bagijnehof@oosterkerk.nl

Dé boekhandel van Zwolle

Zwolle - Centrum
Diezerstraat 118
038-4216171
contact@boekhandelwesterhof.nl

Zwolle - Stadshagen
Wade 106
038-4222440
wade@boekhandelwesterhof.nl

Op de voorpagina
foto: Tineke Vlaming

Themapagina's

Meditatie (Nelleke Eygenraam)
pagina 4

Bijbelverhaal (Lieuwejan van Dalen, CGK)
pagina 5

Kinderen op de vlucht
pagina 6

Van de diaconaal consulent (Wim van Ree)
pagina 9

Jeugdwerk in de kerk (Jeroen Knol)
pagina 10

Levensbeschouwelijk onderwijs
pagina 12

Column (Anne Zweers)
pagina 13

Aandacht voor

Wijkberichten
pagina 14

Bij de foto's
pagina 15

Kerklid in Beeld
pagina 16

Beleid en Bestuur

Kerkbalans 2023
Pagina 17

Kerkdiensten

Bij de kerkdiensten
Pagina 18

Kerkdiensten voor de komende maanden
pagina 20

... wordt arm en hulploos, draagt een kruis ...

In een BBC-reportage uit Cherson schuilt een Oekraïense journalist met zijn vrouw en vijfjarig dochtertje voor de gevaren van de oorlog. Zodra het gehuil van aanstormende projectielen klinkt, fluiten zij, schuilend onder de eettafel, gekscherend en quasi ontspannen, zodat de verschrikkingen van de oorlog niet tot hun dochtertje doordringen. Fluitend door het leven, zo willen ze hun dochtertje opvoeden, de rauwe werkelijkheid buiten is vol rouw. Kindeke teer, zo besloot de redactie, is het actuele thema op weg naar Advent, Kerst en Driekoningen.

Vluchtelingen komen ons land binnen. Hoe gaan wij om met de gezinnen? We vroegen het de stichtingen Voor Elkaar, Present Zwolle en de coördinator Oekraïense vluchtelingenleerlingen van het Carolus Clusius College (CCC). Van dezelfde school een verslag over een gesprek met een docent Godsdienst/Levensbeschouwing. Wat is de kracht van dit vak in een tijd van neoliberal nut- en rendementsdenken? Anne Zweers wijst er in zijn column op dat we de hoop van Kerst niet moeten vergeten. Ook Jezus is vluchtelingkind geweest. Nelleke Eygenraam en onze gastschrijver Lieuwejan van Dalen schrijven hierover. Vaste scribent Wim van Ree levert zijn bijdrage. Hij rapporteert over dit onderwerp vanuit diaconale principes, zoals: trouw blijven. Aan de in twee van onze kerken werkende Jeroen Knol stelden wij de vraag: 'hoe kijken wij naar kinderen in de kerk?' Bianca Lubbers vertelt over de meerwaarde van kerk-zijn buiten de zondagse kerkdienst.

Het paasnummer krijgt als thema: *Wek uw kracht*. De deadline staat hieronder in het colofon. Het tweede nummer van 2023 – op weg naar Pinksteren – krijgt het intrigerende thema $3 \times 1 = 1$.

Cor Baljeu, hoofdredacteur

Colofon

Gaandeweg is het magazine voor alle leden van de Protestantse Gemeente Zwolle, de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zwolle, de Protestantse Gemeente 'De Hoofdhoef' te Berkum en voor abonnees en relaties. Wilt u het magazine niet ontvangen? Als lid van PGB de Hoofdhoef of ELGZ kunt u zich afmelden bij uw eigen ledenadministratie. PGZ-leden kunnen zich afmelden via het Kerkelijk Bureau van de PGZ of via administratie@pknzwolle.nl.

Vijftiende jaargang nr. 5: november, december 2022, januari 2023 Verschijnt in 2022 vijf keer. Oplage: 5500

Redactie:

Ds. Cor Baljeu (hoofdredacteur), Karin Vrieling (eindredacteur), Saskia Dankers, Rob van Harten en Jan Nauta

Advertentiebeheer:

Kerkelijk Bureau tel. 038-4217596

Vormgeving en grafische productie:

Dit magazine is milieuvriendelijk geproduceerd door Upmeyer Grafimedia Zwolle.

Basisontwerp: Upmeyer Grafimedia, opmaak: Sigrid Spier

Aanleveren kopij en foto's:

De volgende Gaandeweg verschijnt in de eerste week van februari 2023 en loopt tot en met zaterdag 22 april 2023. Artikelen dienen uiterlijk zaterdag 31 december 2022 te zijn aangeleverd bij de redactie via: kerkbladgaandeweg@gmail.com of schriftelijk bij het Kerkelijk Bureau. Wilt u een artikel schrijven, neem dan altijd eerst contact op met de redactie. Wijkberichten kunnen tot en met 17 januari via e-mail aangeleverd worden.

Er is in Gaandeweg ruimte voor berichten uit de wijkgemeenten en aankondigingen van andere kerkelijk gerelateerde activiteiten. De redactie beoordeelt of deze van belang zijn voor zoveel mogelijk lezers.

*De kindermoord,
fresco in Santa Maria Assunta (Elva, Italië)*

Kindeke teer

Weggeborgen in een diep uitgesleten zijdal van de Valle Maira in de Italiaanse Alpi Marittime (provincie Cuneo) ligt het bergdorpje Elva. Het schijnt tot de armste gemeenten van Italië te behoren en dat geloof ik graag. Wie gaat hier wonen? Een doodlopend dal, een kloof die niet te overbruggen is, een levensgevaarlijk bergweggetje omhoog ernaar toe en om weer af te dalen zou je het liefst je ogen dichtdoen, al is dat niet bepaald aan te raden. Mijn lief en ik kwamen er terecht in de zomer van 2011, ernaar toe gelokt door een Duitse kunstreisgids. Want in dit dorp van niks staat de Santa Maria Assunta, een 15^e-eeuws kerkje dat van binnen met wonderbaarlijke fresco's beschilderd is. Historisch onderzoek heeft uitgewezen dat de schilder ervan Hans Clemer moet zijn geweest. Een Vlaamse meester uit de lage landen, in dienst van de markies van Saluzzo.

In de apsis van de kerk een indrukwekkende kruisiging-scène, in de zijbeuken beelden uit de (voor)geschiedenis en het leven van Jezus. Vreemd genoeg heeft de schilder de geboorte van het 'kindeke teer', in een stal te Bethlehem, niet vereeuwigd. Wel de aanbidding door de wijzen uit het Oosten (*zie foto op pagina 14*). De toeschouwer ziet op de schoot van Maria een vrolijk bloot kind, het hoofd omstraald door een krans van licht.

Het daaropvolgende tafereel is zeer aangrijpend: de kindermoord (*zie afbeelding*). Alleen het evangelie volgens Mattheüs bericht ons erover: hoe de wijzen, nadat zij het kind gevonden en aanbeden hadden niet teruggingen naar koning Herodes om hem te vertellen waar het kind zich bevond, maar zich via een andere route weer naar hun thuisland begaven. Al dromend waren zij gewaarschuwd door een engel, boodschapper van Godswege.

De wijzen hebben het dus niet meegemaakt, maar de moeders van Bethlehem wel. Nee, niet moeder Maria en haar man Jozef. Ook Jozef vernam in een droom dat hij met vrouw en het 'kindeke teer' beter de wijk kon nemen. Zij vluchtten tijdig naar Egypte. Maar de moeders van Bethlehem konden nergens anders heen.

Zij hebben, volgens Mattheüs, de jaloezie en woede van Herodes ondergaan. Hij duldde geen concurrentie, zelfs niet van een 'kindeke teer'. Alle mogelijke rivalen liet hij ombrengen vóórdat zij voor hem en zijn positie een gevaar konden vormen. Onschuldige, tere kinderen. De schilder van Elva heeft met afgrijzen – zo vermoed ik – het geweld en de bruutheid van de moordpartij weergegeven. Ook de verdrietige en woedende wanhoop van de moeders.

Waarom vertel ik dit en laat ik deze beelden zien? Kerst zou immers een bron van licht moeten zijn in een donkere tijd? Een reden om je geloof te behouden, hoop op te doen, liefde uit te dragen ...? Ja, zeker! Laten we daar nooit mee ophouden! Tegelijk leven we in een wereld waarin nog steeds tere kinderen het slachtoffer worden van de waanzin van machtige mensen. Meestal niet openlijk. Vaker in het geniep.

De geboorte van Jezus Christus, de menswording van God in een 'kindeke teer' wijst ons op een groots wonder: God heeft de gestalte aangenomen van een mensenkind. Geboren in een uithoek van de toen bekende wereld, blootgesteld aan bedreigingen en verzoeken, levend met mensen aan wie van alles mankeerde, met hen en voor hen, voor ons, gestorven. Hij heeft de dood ondergaan, veel te vroeg eigenlijk. Als gemartelde. Hij is er niet voor weggelopen. Juist niet, want alleen door zijn kruisdood heen kon de boodschap klinken van 'Opstaan en Leven!' Kerst en Pasen horen bij elkaar. Kribbe en kruis zijn uit hetzelfde hout gesneden.

Licht in de duisternis, geboorte en dood zijn en blijven de grootste geheimenissen van ons geschapen zijn: 'Kindeke teer' – voor even en tot in eeuwigheid door God gewild en bij God geborgen. Om mee en vanuit te leven!

Ds. Nelleke Eygenraam,
voorganger PGZ Adventskerk-Oosterkerk

In deze rubriek geeft de redactie het woord aan iemand van 'buiten de aan dit blad verbonden kerken'. Dit keer is dat ds. Lieuwejan van Dalen, voorganger van de Christelijke Gereformeerde Kerk Zwolle.

“Jozef maakte zich gereed en week nog diezelfde nacht met het kind en zijn moeder uit naar Egypte ...” (Matth. 2:14)

Er gaat geen week voorbij of ik zie ze langskomen: vluchtelingen. Nee, niet langs m'n huis of door de buurt. In de media, bedoel ik. Soms lopend langs de snelweg, soms in een gammel bootje op de Middellandse Zee, soms in Ter Apel. Als ik ze zie, weet ik dat er nog vele anderen op de vlucht zijn. Als wij ons huis voor Kerst versieren, moeten zij koude nachten en lege magen trotseren. Mens op de vlucht, wat ben je kwetsbaar ...!

De gebrokenheid van de wereld waarin wij leven, wordt voor mij vooral zichtbaar als ik ontheemde vaders en moeders met hun kindertjes zie. Soms zie ik ze nog als ik 's avonds mijn ogen dichtdoe. Wat is dit toch voor wereld? Waar gaat het toch naartoe? Hoe moet het toch verder met al die mensen en al hun moeiten? Tere mensenkinderen. Wie kan en wie wil zich met hen identificeren?

De evangelisten Mattheüs en Lukas vertellen wat er gebeurde voor én na Jezus' geboorte. De meesten kennen het wel: Maria, Jozef, de volkstelling, de reis van Galilea naar Judea, de herberg waar geen plaats voor hen was, de herders en de engelen, de ster en de wijzen uit het verre oosten. Trouwens, die 'magiërs' kwamen pas een tijd later in Bethlehem aan. Misschien was Jezus al twee jaar oud toen ze Hem goud, wierook en mirre brachten?

En daarna? Daarna moest Jezus vluchten! Koning Herodes wilde namelijk het 'kindeke teer' vermoorden. Hij deinsde

er zelfs niet voor terug om de jongetjes van Bethlehem uit te roeien. “Er klinkt een stem in Rama, geweend en luid geklaagd ...” (Matth. 2:18). Voor de macht van het kwaad telt een mensenleven niet.

Jozef krijgt een droom van God: neem het kind, vlucht samen naar Egypte, en blijf daar! Als je het leest, zie je dat het kind als eerste wordt genoemd. Jezus staat centraal als het 'kindeke teer'. Het gaat Mattheüs erom wat er met Hém gebeurt, wat Hém wordt aangedaan, welke weg Híj gaat. Hij is weerloos, kwetsbaar en in doodsgevaar!

Wat is Kerst? Dat Hij voor mij zo'n kwetsbaar kind is geworden. Hij is afgedaald in ons tere, kwetsbare bestaan. Hij is neergedaald in onze gebroken wereld. Mag ik het anders zeggen? Jezus kiest de omstandigheden van een vluchteling – van een 'kindeke teer'.

Zo komen ze na een gevaarlijke reis met z'n drieën als vluchtelingen in Egypte. Ze zullen niet veel bezittingen bij zich hebben gehad – een paar spulletjes maar. Nog voordat Jezus naar school kon gaan, werd Hij een vluchteling. Hij koos ervoor om Zich met vluchtelingen te identificeren. Hij koos ervoor om zijn levensweg te starten als een klein, kwetsbaar menskind. Kindeke teer, wat bijzonder dat U zó klein en kwetsbaar wilde worden voor mij! Wat een wonder dat U ervoor koos om in deze gebroken wereld te komen om ons te redden!

Kinderen op de vlucht

Wereldwijd zijn jaarlijks 35 miljoen kinderen op de vlucht. Ook in Zwolle worden zij opgevangen. De redactie vroeg drie mensen die hierbij betrokken zijn om erover te schrijven.

Oekraïense leerlingen bij het CCC

Sinds vorig schooljaar zijn er Oekraïense leerlingen op het Zwolse Carolus Clusius College (school voor voortgezet onderwijs). Renée Beukers schrijft erover, zij werkt als teamleider en docent op het CCC en coördineert het onderwijs aan deze leerlingen.

Na de eerste versie van dit artikel, veranderde de context. Ineens hebben we, naast de Oekraïense leerlingen, ook een meisje uit Rusland in de klas. Net als de Oekraïense leerlingen gevlucht voor de oorlog. Heel bijzonder: de leerlingen uit beide landen begrepen elkaar meteen en hadden een enorme klik.

Alle kinderen volgen tweetalig onderwijs in verschillende soorten klassen en zijn soms ook nog bezig met het volgen van online onderwijs in hun eigen land. Het is een bijzondere en gemêleerde groep met verschillende wensen, maar allemaal gedreven om er wat van te maken in Nederland.

Naar de universiteit ...

De eerste groep leerlingen die bij ons kwam, was een groep in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar uit de omgeving van Genemuiden. Ze hadden vanaf het voorjaar tot midden mei online Oekraïens onderwijs gevolgd en drie leerlingen hadden op die manier hun Oekraïense middelbareschool-diploma gehaald. De leerlingen, en vooral hun ouders, waren op zoek naar onderwijs en een doel voor de lege dagen die overbleven tot de zomervakantie en de start

van een nieuwe opleiding in Nederland. Het voornaamste doel was het verbeteren van hun Engels en het leren van wat Nederlands, zodat ze zich zouden kunnen redden op een universiteit of hogeschool na de vakantie. Dat lukte enigszins door hen te laten meedoen met lessen Engels van de vierde klas en het tweetalige onderwijsprogramma van de derde klas (tweetalig onderwijs op het CCC wordt alleen gegeven in de onderbouw).

Bij het startgesprek merkten we hoe verschillend de schoolcultuur in Nederland is ten opzichte van Oekraïne. Wij wilden komen tot een passend programma en vroegen de leerlingen naar hun doel en wat ze zouden willen bij ons op school. Die vraag leidde tot verwarring, bij zowel de leerlingen als hun ouders: zij waren meer bezig met wat er zou moeten, in plaats van zou kunnen.

De schoolsluiting tijdens Hemelvaart en Pinksteren kwam voor deze leerlingen onverwacht. In Oekraïne hebben de leerlingen lang zomervakantie, drie maanden, maar de andere maanden gaan ze vrijwel onafgebroken naar school.

Oekraïens en Nederlands onderwijs

Na de zomervakantie zijn er opnieuw leerlingen begonnen. Twee leerlingen zijn gestart in de brugklas en twee andere in de 2^e en 3^e klas. Deze laatste twee zijn ook nog bezig met het halen van hun diploma in Oekraïne. Daarnaast volgen ze het tweetalig onderwijs en hebben ze lessen

Nederlands als tweede taal op school. Het zijn ambitieuze leerlingen die cognitief uitgedaagd willen worden. Het doel is nog onzeker: als ze langer blijven, willen ze misschien een vervolgopleiding doen in Nederland, maar ze blijven ook verbonden aan hun Oekraïense school en opleiding. Dit organiseren de leerlingen zelf. Ze besteden veel tijd in het weekend en buiten de Nederlandse schooluren aan hun Oekraïense onderwijs.

De twee brugklasleerlingen zijn al meer geïntegreerd in het Nederlandse systeem. Door ervaring in het basisonderwijs spreken ze meer Nederlands en is de binding met het Oekraïense systeem minder groot. Zij hebben, vooralsnog, als doel hun middelbare school in Nederland af te ronden. De uitdaging is om goed Nederlands te leren zodat ze examen kunnen doen. Waarschijnlijk zullen ze na verloop van tijd overstappen van het tweetalige onderwijs naar regulier Nederlandstalig onderwijs om de taal steeds beter te leren.

Route van en naar onderwijs

De leerlingen die bij het CCC komen, nemen we meestal aan na overleg met een betrokken leerplichtambtenaar of met de Internationale Schakelklas Zwolle of Harderwijk.

Soms lopen leerlingen een dag mee om te kijken of het goed gaat qua taal en niveau. Daarnaast is er overleg met de collega's van Van der Capellen, ook daar is een tweetalige opleiding.

De meeste leerlingen uit Oekraïne zijn in Nederland opgevangen in kleinere dorpen uit de omgeving. Zij voelen zich bij ons thuis op een grote school met een internationale context – wij hebben meer leerlingen uit het buitenland – en vinden het prettig om in de stad te zijn. Vaak komen ze zelf ook uit grotere steden. Over het algemeen kunnen ze heel behoorlijk Engels en is het voor hen makkelijk om met hun klasgenoten en met ons te communiceren. Hoe het afloopt weten we niet, maar voorlopig lopen we een eindje samen met hen mee.

Een Zwols gezin geeft een warm welkom aan een Turks gezin
foto: Stichting Voor Elkaar

Stichting Voor Elkaar

Stichting Voor Elkaar Zwolle zoekt vrijwilligers die met de gezinnen willen optrekken. Zo wordt hen een nieuw (warm) thuis geboden. Elly Volkerink is Projectcoördinator bij Voor Elkaar Zwolle en schrijft erover.

Zeinab

Zeinab (9 jaar) kruipt nog even dicht tegen haar moeder aan. Soms overvalt haar het gevoel van angst als het donker wordt. Dan denkt ze terug aan die spannende nacht dat ze met de boot naar de overkant gingen. Het was een zware reis: dagen lopen, geen plek om rustig te slapen en boze mannenstemmen als ze snel een vrachtauto in

moeten klimmen. Maar die nacht op de boot was wel het allerspannendst. Na uren dobberen, zagen ze eindelijk land. Verkleumd en hongerig werden ze naar een kamp gebracht. Daar heeft ze twee verjaardagen gevierd voor ze verder reisden naar Nederland. In hun nieuwe huis in Zwolle lijkt die moeilijke reis, de honger, de kou, de angst ver weg, maar soms, heel soms ...

Kinderen op de vlucht zijn kwetsbaar

Bijna de helft van alle mensen die wereldwijd moeten vluchten is kind. Daarvan moesten meer dan 400.000 kinderen alleen, zonder hun ouders of andere familieleden, vluchten voor oorlog, geweld en vervolging. Dat grijpt ons aan. Kinderen op de vlucht lopen namelijk een groot risico op misbruik, verwaarlozing, geweld, uitbuiting of mensenhandel. Vaak hebben ze ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt. In het land van herkomst, maar ook tijdens de vlucht. Ondanks deze ingrijpende gebeurtenissen zien we dat kinderen veerkracht tonen, leergierig zijn en zich snel aanpassen aan het nieuwe land dat hun thuis wordt.

Gevluchte kinderen in Nederland

Minderjarige kinderen die alleen in Nederland komen, worden opgevangen en begeleid door Nidos. Deze organisatie zoekt vervolgens naar een veilige plek voor ze. Bij familie, bij een kleinschalige opvang of bij een Nederlands pleeggezin.

Kinderen die niet alleen komen, wonen in het asielzoekerscentrum (AZC) bij hun ouders. Vaak maken de vaders eerst de zware reis in hun eentje, waarna de vrouw en kinderen via de procedure van gezinshereniging veilig naar Nederland reizen.

In het AZC, maar ook in Zwolle gaan kinderen naar de basisschool. Vanaf groep 3 tot en met 8 bezoeken ze in het begin iedere ochtend een speciale taalklas. Kinderen van 12 tot en met 18 jaar gaan naar de internationale schakelklas (ISK), waar ze naast de Nederlandse taal ook andere vakken leren. Zodra het mogelijk is, stromen ze het reguliere onderwijs in.

Zwolle

In Zwolle is onder andere Stichting Voor Elkaar Zwolle betrokken bij de komst van nieuwkomers vanuit het AZC. Als diaconale stichting mogen we de nieuwkomers maatschappelijk begeleiden vanaf het eerste jaar dat zij zich vestigen in onze stad. Dat doen we samen met ruim 75 vrijwilligers. Zo kunnen we kinderen als Zeinab warmte en liefde bieden, zodat ze steeds minder vaak aan de nare tijd op dat bootje terugdenkt.

Een kind op school ...

Dominique van der Knaap is Coördinator Projecten Nieuwe Zwollenaren bij Stichting Present Zwolle. Zij schreef de volgende bijdrage.

Mijn naam is Bethlehem

Ik ben al vijf en heel groot want als mama hoofdpijn heeft, kan ik voor mijn twee zusjes en mijn babybroertje zorgen.

De kinderen in de klas lachen om mijn naam.

Wat een gekke naam.

Ze vinden mijn mama dom.

Want zij kan niks zeggen.

Ik merk dat de juf mama ook dom vindt.

Ik schaam me voor mijn mama.

“Bethlehem, zeg maar dat je moeder in Parro moet kijken, er is een intekenlijst voor oudergesprekken”

“Wat Parro?” zegt mama. “Wat is dat? Is dat mail? De telefoon is stuk, te oud, er kan alleen maar whatsapp op.”

De juf belt mama, ik hoor mama “Ja, ja, komt goed” zeggen. Als het klaar is, moet mama huilen. Ze weet niet wat er gezegd is.

Mijn woorden zitten ook in mijn hoofd. Als ze eruit komen klinken ze gek, anders dan de andere kinderen.

Wil jij kinderen en hun ouders een warm welkom geven in Zwolle en voor langere tijd met hen optrekken? Meld je dan aan als vrijwilliger (maatje) bij Voor Elkaar Zwolle. Dat kan via: www.welkominzwolle.nl

De verhalen van kinderen op de vlucht zijn onderbelicht. Dat komt omdat ze hun ervaringen spelenderwijs verwerken of omdat ze zich snel aanpassen aan nieuwe situaties. Kijk op www.2Doc.nl naar hun verhalen, zoals de indrukwekkende documentaires ‘Vergeet mij niet’ of ‘Shadow Game’.

Ik wil niet dat ze nog meer lachen.

Daarom ben ik stil.

Juf ruikt anders dan mama.

Ze praat en ze praat en ze praat.

Ik zou willen dat ze me een knuffel gaf.

Op een dag is alles anders.

De kinderen hebben een prinsessenjurk aan en een spidermanpak.

En cadeautjes in hun handen.

De juf is jarig.

Ik heb niks. De kinderen lachen.

Mama schrikt en rent naar de winkel. Ze komt terug met een grote bos bloemen.

Die geef ik na schooltijd aan de juf.

Juf zegt: “Ach lieverd, dat is toch veel te veel, dat had echt niet hoeven, een tekening is genoeg hoor.”

Mijn hart krimpt.

In het weekend eten we injera zonder iets.

Worden kleine kinderen groot?

De donkere dagen voor kerst komen er weer aan. Voor veel mensen een stressmoment. Zijn alle kerstboodschappen in huis en is er genoeg voor iedereen? Ook nog even zoeken naar een moment om wat licht te laten schijnen en even om te zien naar mensen die moeizaam de feestdagen doorkomen.

De kerstpakketten van KerstZwolle zijn weer bezorgd. Het feest kan beginnen. Op kerstavond is het dan ook fijn om te zingen van 'O kindeke klein, o kindeke teer'. Zo ziet de ideale kerst eruit.

Na 26 december gaat het leven weer verder en voltrekt zich de loop der dingen. Ook voor degenen die een kerstpakket hebben ontvangen. Hun leven is er na kerst niet anders op geworden, alles blijft hetzelfde. Is het verstrekken van een kerstpakket aan deze mensen dan niet wrang of cynisch? In de trant van 'met de kerstdagen heb ik even aandacht voor jou, na die tijd zoek je het maar uit'. De uitdaging is om voor die mensen het hele jaar leefbaar te houden. Daar zijn we met z'n allen diaconie voor.

Overigens zien we binnen het diaconaat vaker dit patroon. Aan het begin van de coronacrisis werd het vuur uit de sloffen gelopen, er zou een nieuwe en andere samenleving ontstaan. We weten allemaal hoe het er nu voor staat. In februari van dit jaar kwamen vrouwen en kinderen uit Oekraïne naar Nederland. Heel Zwolle in actie voor kleding, voedsel en onderdak. Na een paar weken zagen we de mensen afhaken en na een half jaar was de 'lol' er ook weer een beetje van af. Bij het diaconaat gaat het om trouw te blijven, ook al staan de camera's niet meer op je gericht.

Om op het kindje klein en teer in de kribbe terug te komen: kleine kinderen worden groot. Ze worden lastig en kritisch. Zo ook dit kindje uit de kribbe. Hij wordt een man en kijkt en spreekt kritisch over de godsdienst en het leven van die dagen en het leven anno 2022. Hij legt de vinger op de zere plek. Ook als het gaat om het recht

doen van mensen die het economisch minder hebben. Denk aan de gelijkenissen van de arme Lazarus en de barmhartige Samaritaan of de geschiedenis van de rijke jongeling. Ook nu breekt deze Man in ons comfortabele leven in als er berichten verschijnen over kinderen die in erbarmelijke omstandigheden werken in de illegale kobaltmijnen Congo, zodat wij elektrisch kunnen rijden en onze smartphones werken (kobalt is hiervoor een elementaire grondstof). Of het bericht van de twee jonge bevlogen christen-economen Paul Schenderling en Matthias Olthaar. Zij constateren onder andere dat ruim tien miljoen mensen werken voor de Nederlandse economie zonder dat ze er fatsoenlijk voor betaald krijgen en hun arbeidsomstandigheden goed geregeld zijn. Zij citeren hierbij een tekst uit Jesaja: 'Wee degenen die zich huis na huis toe-eigenen, die akker na akker samenvoegen, totdat er voor niemand ruimte meer is en zij het land alleen bewonen.' Hiervoor aandacht vragen is ook een vorm van diaconaat. Om te pleiten voor een eerlijke verdeling van wat de aarde biedt.

Als er onrecht wordt geconstateerd zal actie worden ondernomen om te komen tot het scheppen van rechtvaardige verhoudingen. De diaconie wil zich namens haar gemeentelieden inzetten voor mensen die zich in enige vorm van (financiële) armoede en/of sociaal isolement bevinden. Klinkt het allemaal niet te groots en ambitieus? Laten we daarvoor teruggaan naar de bron. Naar het kindje klein en teer. In de ogen van de grote wereld en de machthebbers van die tijd was zijn geboorte onbetekenend en nog niet eens een voetnoot in de geschiedenis. Hij trok dertig jaar later door het land Israel. Hij genas de zieken, raakte mensen aan, zag de ongeziene, gaf mensen het leven weer en deed wat recht was in de ogen van God.

Tot slot, ik dank u dat u het afgelopen jaar mijn bijdragen weer hebt gelezen. Ik wens u goede en gezegende kerstdagen en een barmhartig 2023.

Wim van Ree, diaconaal consulent PGZ

Kindeke teer – hoe kijken wij naar kinderen in de kerk?

Jeroen Knol is als kerkelijk werker verbonden aan twee PGZ-wijkgemeentes: de Sionskerk en de Stinskerk. In het kader van het thema van deze Gaandeweg ('kindeke teer') vroeg de redactie hem te schrijven over (de betekenis) van het jeugdwerk in de kerk.

Het meest wonderlijke verhaal in de Bijbel vind ik het kerstverhaal. Natuurlijk zijn er veel meer wonderlijke verhalen en je zou kunnen zeggen dat het paasverhaal belangrijker is voor de kerk. Maar voor mij staat het kerstverhaal bovenaan als het gaat om inspiratie in mijn werk. God werd een kind. Niet een volwassene, zelfs niet een kind van 12 dat al zelfstandig kan denken en eigen keuzes kan maken, maar een kleine baby, een kindeke teer. God is de gehele kindertijd doorlopen. Toen God mens werd, werd God eerst kind, en daarna pas volwassen. Wat zegt dat over God?

In de Bijbel lezen we in het eerste hoofdstuk al dat God zei: 'Laten Wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op Ons lijken.' (Gen 1:26) Er staat niet of God kinderen of volwassenen maakte. Algemeen wordt aangenomen dat Adam en Eva volwassen waren, hoe konden ze immers anders zichzelf redden, en 'heersen over (...) alles wat daarop rondkruipt'? Maar na Adam en Eva is elk mens als kind geboren. En als we ervan uitgaan dat elk mens evenbeeld is van God, dan is elk kind ook evenbeeld van God. En als God zelf mens wordt, wordt God dus kind. Natuurlijk, later ook volwassen, maar in de eerste plaats kind.

Dit is volgens mij niet zomaar. Jezus noemt dit zelf, als hij volwassen geworden is, een cruciale stap. Als Jezus zijn leerlingen onderwijst, zet hij een kind in hun midden neer en zegt: 'Ik verzeker jullie: als je niet verandert en wordt als een kind, dan zul je het koninkrijk van de hemel zeker niet binnengaan. Wie zichzelf vernedert en wordt als dit kind, die is de grootste in het koninkrijk van de hemel. En wie in mijn naam één zo'n kind ontvangt, die ontvangt Mij. Maar wie een van de geringe mensen die in Mij geloven ten val brengt, die kan maar beter met een molensteen om zijn nek in zee geworpen worden en in de diepte verdrinken.' (Mat. 18:3-6) Deze laatste zin lezen we liever niet als we dit verhaal bespreken. Maar het geeft wel aan hoe belangrijk God kinderen vindt. Ze verdienen het om in het midden te staan. We moeten kinderen centraal zetten, leren van hoe zij geloven en zelf worden als zij. Kinderen zijn het grootst in het koninkrijk van de hemel!

Hoe doen wij dat eigenlijk in de kerk? Als kerkelijk werker in de Sionskerk en de Stinskerk besteed ik ongeveer de helft van mijn tijd aan jeugdwerk. En traditioneel is de overtuiging dat kinderen een 'apart programma' aangeboden moeten krijgen. Er is oppasdienst, kindernevendienst (Stinskids) en jeugd- of tienerkerk op zondagmorgen. Kinderen gaan uit de kerkdienst en krijgen een programma

op maat. Veel vrijwilligers zetten zich hier elke week weer voor in. En ik denk dat dit ook een goede zaak is. De Bijbel is een ingewikkeld boek en kinderen verdienen het om de verhalen op maat aangeboden te krijgen, zodat ze stukje bij beetje thuis kunnen raken in deze verhalen. Naast dit programma op zondagmorgen bieden beide kerken catechese aan, zij het vaak onder een andere, aantrekkelijkere naam. Een kerntaak van de kerk. De kerkorde beschrijft dit in Artikel XI uitgebreid, en de liefhebber moet dit maar eens lezen. Ik citeer kort punt 5: 'Door catechese wordt kerkelijk onderricht gegeven aan de jonge leden van de gemeente ...' Kinderen en jongeren hebben het nodig om onderwezen te worden. Thuis, op school en in de kerk, om zo te ontdekken hoe ze kunnen en mogen leven als christen in deze wereld. Deze taak ligt niet alleen bij de kerk, maar dus ook bij ouders en school. We moeten het samen doen. We proberen dit op te pakken door toerusting voor ouders te organiseren, ook samen met de Jeruzalemkerk en de Vrije Evangelische Gemeente, contact te houden met ouders via Whatsappgroepen en regelmatig het gesprek aan te gaan: 'Hoe vinden we het nu gaan met het jeugdwerk thuis en in de kerk?' De coronatijd heeft de kloof tussen ouders en kerk in sommige gevallen verbreed. Nu mogen we weer bruggen bouwen. Met scholen houden we gezamenlijke kerk- & schooldiensten. Zodat ook kinderen die minder betrokken zijn op de kerk, toch centraal komen te staan in een kerkdienst. Zodat ook zij even in het midden worden geplaatst.

Want moeten we dat niet veel meer doen? Moeten we niet veel vaker kinderen in het midden van de gemeenschap plaatsen? En dan bedoel ik niet alleen het 'kindermoment' in de kerkdienst, waarin kinderen in mijn ogen nog te vaak een verplicht praatje voeren met de predikant waarbij ze ook nog eens een fout antwoord kunnen geven. Dit kan hoogst ongemakkelijk zijn voor een kind. Want dan moet het kind nog steeds voldoen aan onze verwachtingen. Volgens mij moeten we veel meer toe naar kerkdiensten waarin we voldoen aan de verwachtingen van kinderen en jongeren. Dit kan in een kliederkerk, waarin gezinnen gezamenlijk kliederen rondom een Bijbelverhaal en zo samen dat verhaal ontdekken. Niet apart, niet alleen de kinderen, maar met het hele gezin. En daarnaast kan het volgens mij ook in een 'gewone' kerkdienst. De dienst zo inrichten dat elke leeftijdsgroep er iets aan heeft. Een dienst voor jong & oud. Dit vraagt wat van ons allemaal, want we moeten ruimte maken voor elkaar. Maar volgens mij is dat wel de weg naar het koninkrijk van de hemel. Volg het Kindeke Teer en zet het kind in ons midden.

De kracht van levensbeschouwelijk onderwijs

Hoofdredacteur Cor Baljeu ging in gesprek met Gert-Jan van Leeuwen, zijn collega leraar Godsdienst/Levensbeschouwing aan het Carolus Clusius College in Zwolle. Hoe ga je om met lessen op levensbeschouwelijk gebied? Wat betekent dit voor de leerlingen? Hoe gaat dat in de praktijk? Drie startvragen, die de opening vormen voor een levendig en bevlogen gesprek.

Levensbeschouwing of Godsdienst?

‘Het belang van ons vak ligt in het feit dat het begrip kweekt voor mensen die heel anders in het leven staan dan jij.’ Gert-Jan spreekt liever over Levensbeschouwing dan over Godsdienst. Levensbeschouwing behandelt de vraag naar de kijk op het leven, waarin ook ruimte is voor het humanisme, terwijl Godsdienst uitgaat van het geloof in een hogere macht. Godsdienst is dan te beperkend. Levensbeschouwing kijkt breder. Hij constateert dat leerlingen in het voorgezet onderwijs weinig weten van religie, zich nauwelijks realiseren dat ze ook een beschouwing op het leven hebben. ‘Ons vak schudt dit bewustzijn wakker: ook al geloof je niet in een god, dat wil nog niet zeggen dat jij niet nadentkt over dingen.’

Bestaansrecht?

De vraag komt aan de orde of Levensbeschouwing niet in Maatschappijleer of Geschiedenis gevoegd kan worden. Gert-Jan: ‘Het verschil zit hem in de thema’s die je behandelt. Levensbeschouwing prikkelt tot nadenken over wat in jou en in die ander leeft. Daarover in gesprek gaan,

daartoe daagt ons vak uit. In de onderbouw is het vaak: dat wat men thuis vindt, vind ik ook. In de derde klassen beginnen we de leerlingen te prikkelen: ‘het gaat er niet om wat je ouders vinden, wat vind jij ervan?’

Hij herinnert zich een leerling die in de brugklas overtuigd christen was. Twee jaar later vertelde zij atheïst te zijn. ‘Als gelovige zeg ik: jammer, want ik ervaar geloof als houvast en levensrichtsnoer en dat gun ik jou ook. Maar vanuit mijn onderwijsvisie zeg ik: ‘wat mooi, want dat betekent dat je zelf bent gaan nadenken, dat je zelf je keuze hebt gemaakt, dat je zelf vragen bent gaan stellen, dat je met deze thema’s bezig bent geweest! Dat vind ik heel tof, levensbeschouwing ten voeten uit. Dit meisje voelt zich helemaal thuis in dit vak. Zij krijgt alle ruimte in mijn les.’

Doel?

Is dat ook niet het doel van ons vak? Moeten we wel in termen van doelen spreken? Lopen we niet gewoon met onze leerlingen mee, wensen ze veel succes in het examenjaar en wat daarna komt?

Gert-Jan stemt hiermee in, maar vult aan: ‘Het doel ligt in het stellen van de vraag zelf. In de klassen 5 vwo bijvoorbeeld leren leerlingen ethiek, dit is een wetenschap over de vraag naar goed en kwaad en hoe handel ik daarnaar. Een wetenschap zonder pasklaar antwoord. Voor leerlingen is het vreemd dat ze naar een les gaan waar ze geen pasklare antwoorden krijgen. Uiteindelijk gaat het om de

Gert-Jan van Leeuwen tijdens een van de lessen op het CCC

foto: Hans van Eerbeek

vraag: ‘Wat voor mens wil jij zijn als je van deze school afgaat? Wat voor mens wil jij zijn voor je naaste en voor de samenleving? Wat past bij jou en wat voor rol kan jij vervullen in die hele grote wereld die jij gaat betreden? Dat is het unieke van levensbeschouwing.’

Alleen vorming?

Gaat het in de lessen dan helemaal niet over religieuze feiten? Is het louter en alleen levensbeschouwelijke vorming? ‘Nee, het eerste wat brugklasleerlingen leren, zijn levensbeschouwelijke symbolen. Jodendom bijvoorbeeld en haar zevenarmige kandelaar. God is het licht voor de gelovigen, iedere dag van de week. Maar het is ook een appèl aan de mens: als jij gelooft dat God het licht voor jouw leven is, zorg dan ook dat jij op jouw beurt licht bent voor je medemens. De vraag aan de leerling is dan: ‘Wie of wat is voor jou een lichtpunt in jouw leven?’ Dan maak je de metafoer van licht tastbaar en invoelbaar. Op dat antwoord, kun je vragen: ‘hoe wil jij ernaartoe werken om een lichtend voorbeeld te zijn in een ik-gerichte wereld? Ons vak stelt daarover kritische vragen: ‘Ben ik de enige die ertoe doet?’ ‘Sta ik dan centraal in de wereld?’ Natuurlijk protesteren leerlingen dan en noemen vervolgens familieleden en vrienden. Maar die arme sloeber, die bedelaar in de stad? Zijn die niet evenveel waard? Die diepgeworteldheid, dat we één zijn, dat we samen als mensheid een eenheid vormen, dat dreigen we te verliezen. Die verbinding kunnen we in lessen Levensbeschouwing bespreken en zelfs laten ervaren.’

Column

Slakje teer

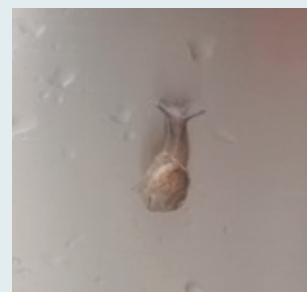
Ik had de column een paar dagen geleden moeten inleveren. Maar iets blokkeerde me. Misschien het thema van dit Kerstnummer: ‘Kindeke teer’. En dat gaat dan over, ik citeer, ‘kinderen als vluchteling, jeugdwerk in de kerk, lessen over levensbeschouwelijk gebied op de middelbare school.’

De mail met de vraag kwam al op 12 september binnen, dus tijd zat. Maar in mijn hoofd kwam er steeds meer bij. De stikstofcrisis, het boerenprotest met al die omgekeerde vlaggen, de oorlog in de Oekraïne uiteraard en ... nou ja, ga zo maar door. Het reclamebord die week, voor kerstpakketten, hielp ook niet. Ik heb er niets op tegen hoor, maar was er gewoon nog niet aan toe.

Achteraf heb ik het er, denk ik, zelf bij verzonnen: maar ik dacht dat het ook nog over hoop moest gaan. Het wordt tenslotte weer Kerst, nietwaar? Ik kreeg het niet bij elkaar in 350 tot 400 woorden.

En eigenlijk nog steeds niet. Hoe verbind je al die dingen met dat aloude verhaal van God onder de mensen? Wat geeft hoop? En wat is hoop eigenlijk? Waar hoop je op? Waar gaat het op af?

Hopelijk niet zoals bij dat mini-slakje vanmiddag in de spoelbak van ons aanrecht (zie foto). Hoe kwam het daar eigenlijk? Misschien wel meegelift met de mooie bloemen en groente uit de tuin van een vriendin? Het slakje kroop maar wat door de bak, waarschijnlijk geen idee waar het was of heenging, voelsprietjes uit. Of hoopte het toch op een uitweg?

Wat mij hielp was een uitspraak van iemand die over God sprak als een ‘uitgespaarde ruimte’. Juist waar je te concreet wordt en alles met elkaar probeert te verbinden en probeert op te lossen, met God aan je zijde, slaat alles dicht. Maar als het je lukt om de dingen van Godswege open te houden, word je verrast, is er een ander licht, je weet niet wat er dan gebeuren kan.

‘Hope is a thing with feathers’ zingt Gregory Porter en hij verbindt het met de immigranten in de VS. Hoop als iets dat boven alles uitstijgt, teer en licht (het lijkt wel een engel!), Net zo teer en licht als dat slakje. Ik heb het voorzichtig in de tuin gezet, in de ruimte. Hopelijk redt het diertje het.

Anne Zweers

Theologisch eetcafé

Nadat corona een tijdlang roet in het eten gooide, wordt het komend seizoen het theologisch eetcafé weer voortgezet. Het thema dit seizoen is 'de zeven werken van barmhartigheid'. De sprekers zijn geen predikanten, maar ervaringsdeskundigen en professionals uit verschillende kerken. Zij spreken zich uit over de actualiteit. Dit gebeurt op de tweede woensdag van de maand afwisselend in verschillende protestantse kerken in Zwolle. Iedereen, van binnen of buiten de kerk, is welkom. De avond begint telkens om 17.30 uur met inloop en een drankje. Van 18.00 tot 18.10 uur wordt het thema kort, flitsend en prikkelend neergezet, gevolgd door 20 minuten discussie aan de hand van twee vragen.

Om 18.30 uur begint de maaltijd en daarbij wordt het gesprek voortgezet. Om 19.30 uur wordt de maaltijd afgesloten. Deelnemerkosten bedragen € 7,50.

De volgende bijeenkomsten zijn op:

- woensdag 9 november: justitiepastor Maaike Broeksema over 'de gevangenen bezoeken', in de Oosterkerk, Koewegje 2.
- woensdag 11 januari: beheerder van begraafplaats Bergklooster Bert Pierik over 'het begraven van de doden', in de Sionskerk, Glanerbeek 10.

Anmelding kan door, uiterlijk op de maandag voorafgaand aan elke bijeenkomst, je aan te melden via: eetcafepknzwolle@gmail.com

Stabat Mater van Pergolesi in De Hoofdhof

*Huilend stond de moeder aan de voet van het kruis,
waaraan haar zoon te sterven hing.*

Zo luidt de beginregel van het 13^e-eeuwse gedicht *Stabat Mater*. Giovanni Pergolesi schreef zijn *Stabat Mater* met tussenpozen; het slotduet schreef hij op zijn sterfbed in 1736, slechts 26 jaar oud.

Muziek met een Plus is er trots op dat zij op zondagmiddag 13 november, in de laatste maand van het kerkelijk jaar, het beroemde *Stabat Mater* van Pergolesi kan laten horen. Dit alles in een kleine bezetting, zodat het heel dicht bij de oorspronkelijke uitvoering staat. De uitvoerenden zijn Wouter Harbers op orgel en vleugel, sopraan Wendeline van Houten, alt Marianne Selleger en het Bach Quartet, bestaande uit Robert Cekov en Davita Laseur, viool, Bart Folkers, altviool en Csaba Erdös, cello.

Voor de pauze vertolkt het gezelschap een aantal korte stukken van onder andere Johann Sebastiaan Bach, Gabriel Fauré en Klaas-Jan Mulder, die meer met de thematiek te maken hebben dan u op het eerste gezicht zou denken.

Het concert in PGB De Hoofdhof (Kerkweg 26, Zwolle) begint om 15.00 uur. Kaarten zijn te bestellen via www.muziekmeteenplus.nl.

Giovanni Pergolesi (schilderij van Domenico Antonio Vaccaro)

Aanbidding door de wijzen, fresco van de hand van de Vlaamse meester Hans Clemer in Santa Maria Assunta (Elva, Italië). Nelleke Eygenraam maakte deze foto en schrijft erover in haar mediatie op pagina 4 in deze Gaandeweg.

Zin in film

Ook dit seizoen organiseren de Oosterkerk en de Adventskerk, samen met de Dominicanenkerk en de Thomas a Kempisparochie, een aantal filmavonden, waarbij na de film ook de mogelijkheid wordt geboden om er samen over na te praten. Om 19.15 uur is de ontvangst (met koffie/thee) in het Dominicanenklooster, waarna om 19.30 uur de film begint. De entree bedraagt € 7,50, inclusief consumptie. Er is geen pauze.

De komende tijd zijn te zien:

- op donderdag 1 december: Flee
- op donderdag 19 januari: Petite maman
- op donderdag 23 maart: There is a place on earth

Over Flee:

Niemand kent zijn exacte vluchtverhaal, zelfs zijn partner niet. Toch krijgt regisseur Jonas Poher Rasmussen zijn schoolvriend Amin aan het praten over de weg die hij aflegde van het Afghanistan uit de jaren tachtig naar het Denemarken van nu. Met de belofte dat hij volledig anoniem kan blijven.

Filmregisseur Rasmussen zorgt daarvoor door zijn soms razend spannende, soms ontroerende verhaal grotendeels te animeren. In handgetekende 2D-animaties schetst hij Amins tocht door het niemandsland tussen burger en illegaal, langs corrupte Russische agenten en onmenselijke mensensmokkelaars, levend met eindeloze verveling en levensgevaarlijke spanning. Maar meer nog toont Flee hoe een mens geestelijk gevormd wordt onder deze omstandigheden: jezelf verstoppert houdt niet op zodra je de juiste papieren hebt. Amin, zakenman en homoseksueel, heeft noodgedwongen een valse identiteit moeten construeren, die hij hier veilig verscholen achter animaties eindelijk, langzaam maar zeker, durft af te leggen.

Bij de foto's

Alle foto's in deze uitgave zijn gemaakt door Tineke Vlaming, tenzij anders aangegeven. Hierbij een korte toelichting bij een aantal beelden.

De foto op pagina 3 maakte Tineke bij Bijbelverhalen in zand aan de Havenkade in Elburg (één van 's werelds grootste overdekte zandsculpturen tentoonstellingen).

Bij het Bijbelverhaal op pagina 5 staat een foto van de Vlucht uit Egypte, deze was te zien bij een tentoonstelling van kerststallen. De foto bij de tekst van Diaconaal consulent Wim van Ree toont een icoon met de kinder- en ziekenzegening, geschilderd door Joachim Persoon uit Ethiopië, die een tijdje in het Karmelklooster in Drachten woonde.

Op pagina 10 zien we een foto van een kerkraam in Hameln (Duitsland): Jezus zegent de kinderen. Bij het artikel over 'Kinderen op de vlucht' staan twee foto's van kinderen die een hart maken. Evenals de foto's op de pagina's 'Bij de kerkdiensten' én de foto op de voorkant betreft dit privéfoto's uit de collectie van Tineke Vlaming. De foto hiernaast met het 'kindeke teer' werd gemaakt in het Catharijneconvent te Utrecht.

foto: Hans van Eerbeek

“Kerk-zijn is zoveel meer dan diensten op zondag!”

De Protestantse Gemeente Zwolle telt diverse wijkgemeenten en een kleurrijk gezelschap aan gemeenteleden. In de rubriek Kerklid in beeld ontmoet Theo Brand een aantal van hen. De vijfde ontmoeting is met Bianca Lubbers, jeugdouderling van de Stinskerk. “Het kerk-zijn is zoveel meer dan alleen de diensten op zondag. Samen kun je als gemeente zoveel meer doen. Daarmee opgroeien, dat gun ik ook kinderen en jongeren.”

“De jeugd heeft mijn hart,” zegt Bianca. Ongeveer 24 jaar werkt ze in de jeugdhulpverlening, de laatste jaren binnen welzijnsorganisatie Stimenz die de Veluwe als werkgebied heeft en waar ze sinds ruim twee jaar leidinggevende is. Ze zit op de bank in de woonkamer van haar huis in Wilsom, een mooi dorp langs de IJssel tussen Zwolle en Kampen. Van 1999 tot 2018 woonde ze met haar man en kinderen (inmiddels 24, 19, 16 en 13 jaar) in Westenholte. Twaalf jaar lang was ze voorzitter van de Stinskids, zoals de kindernevendienst heet. De betrokkenheid bij de Stinskerk gemeente is gebleven. Sinds ruim vier jaar is Bianca nu jeugdouderling en onlangs begon ze aan haar tweede termijn.

Beleid ontwikkelen

“Ik ben heel blij dat Gerrietta van Wijnen nu ook jeugdouderling is, en dat sinds september Jeroen Knol als jeugdwerker aan de Stinskerk verbonden is. We zijn samen beleid aan het ontwikkelen als vertrekpunt voor het jeugdwerk. Voor alle leeftijdsgroepen moet er een doorlopend aanbod zijn, vinden we.”

Volgens Bianca heeft de coronatijd zijn sporen nagelaten, zowel voor mensen uit de verschillende generaties als voor de kerkelijke gemeente. Zo is volgens haar een aantal

vrijwilligers afgehaakt. “Maar het lukt ons om voor zowel kinderen als jongeren de activiteiten goed op de rit te hebben, met elke zondag oppasdienst en kindernevendienst en voor de tieners eens per maand een aparte viering in een eigen ruimte, parallel aan de reguliere kerkdienst. Daarnaast is er elke veertien dagen op donderdagavond de tienerkring Young & Holy.”

*“Geloof is een rode draad in mijn leven,
dat gun je anderen ook”*

Een ander voorbeeld hoe corona impact heeft, is volgens haar het online de kerkdienst kijken. “Voor sommige mensen, zeker ook jongeren, is het wel makkelijk om zondagochtend de deur niet uit te hoeven en in de pyjama voor het beeldscherm te zitten. Maar kerk-zijn is zoveel meer dan dat. Het gaat erom dat je elkaar, als het even kan, ziet en ook echt ontmoet. Op zondag, maar ook op andere momenten in de week.”

Vakantie Bijbel Club

Wat betreft het jeugd- en jongerenwerk is Bianca blij met de activiteiten van de Vakantie Bijbel Club tijdens de schoolvakanties. Dat gebeurt vanuit de Stinskerk samen met mensen uit andere kerken. En ook de samenwerking met Freek van de Berg en anderen van Youth for Christ Zwolle stemt haar positief. “Zij maken gebruik van het kerkgebouw, ook voor individuele gesprekken met jongeren. Het is mooi om samen op te trekken. Dankzij hun werk komen er ook andere jonge mensen in beeld die je normaal

Geef voor de kerk, geef voor elkaar Actie Kerkbalans 2023: mogen we op u blijven rekenen?

Op zondag 15 januari 2023 gaat de Actie Kerkbalans weer van start, dé actie waarbij kerken in het hele land hun leden vragen om een bijdrage te doen. Deze steun is broodnodig, een kerk krijgt immers geen subsidie. Ook in Zwolle doen wij als Protestantse Gemeente een beroep op u.

Omzien naar elkaar, samen het geloof beleven, het waardevolle bezoekje van de predikant, aandacht voor mensen die eenzaam zijn of ziek: kerk zijn we met elkaar. Dit betekent ook dat we samen verantwoordelijk zijn voor de kosten van de kerk. In coronatijden konden we in Zwolle, dankzij uw bijdrage, ervoor zorgen dat iedereen de kerkdienst thuis kon volgen. En dat ondanks de beperkingen het belangrijke pastoraat 'gewoon' door kon gaan. We zijn dankbaar dat we een kerkgebouw hebben, waar we elkaar kunnen ontmoeten en samen de eredienst kunnen vieren.

Wilt u ook financieel bijdragen aan het kerk-zijn in uw eigen wijkgemeente? In de week van 15 januari 2023 ontvangt u per e-mail of via een vrijwilliger aan de deur het toezeggingsformulier Actie Kerkbalans 2023 en kunt u geven met uw hart.

Online toezeggen: eenvoudig en snel

U kunt uw bijdrage aan Actie Kerkbalans ook digitaal, via onze website doorgeven. U krijgt dan van ons een e-mail, in plaats van de bekende brief van de Kerkbalans-vrijwilliger aan de deur. Steeds meer leden doen dit en dat is heel fijn. De administratieve lasten gaan aanzienlijk omlaag en de belasting voor de vrijwilligers, de 'Kerkbalans-lopers', vermindert. Want: minder brieven printen, bezorgen, ophalen en gegevens invoeren. Per saldo minder kosten!

Ontvangt u tot nu een brief, maar wilt u voortaan ook uw toezegging aan Actie Kerkbalans digitaal doen? Stuur dan een e-mail aan administratie@pknzwolle.nl en zet hierin 'Actie Kerkbalans digitaal'. U ontvangt dan voortaan per mail het verzoek om uw toezegging door te geven.

Betalen met een automatische incasso

Misschien gebruikt u altijd een acceptgiro voor het overmaken van uw bijdrage. Let dan op: de acceptgirokaart gaat in 2023 definitief verdwijnen. Het handigst is om vanaf nu uw bijdrage via automatische incasso te geven. De automatische incasso geldt voor één jaar. Wij schrijven uw bijdrage af in maanden die u op het toezeggingsformulier aankruist.

Meer geven, zonder dat het u iets kost?

Maak dan van uw bijdrage aan Actie Kerkbalans een periodieke gift. Dit is een gift waarbij u minimaal vijf jaar lang jaarlijks eenzelfde bedrag schenkt. U mag dit bedrag volledig aftrekken bij uw belastingaangifte, omdat de drempel vervalt. Met dit voordeel kunt u uw bijdrage aan de kerk verhogen, zonder dat het extra geld kost. Hoe u de periodieke schenking regelt, leest u op www.pknzwolle.nl/bijdragen/mogelijkheden. Of bel met een medewerker van het Kerkelijk Bureau via 038-4217596.

Ontzettend bedankt voor uw steun aan de kerk. Dankzij deze bijdrage blijft de kerk een plek van ontmoeting en inspiratie in de wijk en kan het pastoraat in uw wijkgemeente doorgaan.

Namens de PGZ-kerkrentmeesters,
Jan van der Veen en Harry van Lohuizen

vervolg Kerklid in beeld

niet snel ziet. Het is bovendien een mooie insteek die ze hebben: 'Je mag zijn wie je bent, je hoort er ook bij'. Zo ben je als kerk ook aanwezig op onverwachte plekken in Westenholtse."

En wat betekent het geloof, als basis voor al haar inzet, voor Bianca? "Voor mij is geloven iets wat ik van kinds af aan heb meegekregen. Dat God er is, is voor mij vanzelfsprekend en ik ervaar het als een voorrecht dat ik dat basisvertrouwen heb meegekregen." Twijfelt ze dan nooit? "Niet dat God er is", zegt ze. "Geloof is een rode draad in mijn leven, dat gun je anderen ook. Net als de

verbondenheid en onderlinge betrokkenheid die er is in de gemeente, dat je met elkaar meeleeft."

Kerk als waardevolle plek

"Toen één van onze kinderen op jonge leeftijd heel ziek was, ervoeren we veel steun en bemoediging. En onlangs waren we 25 jaar getrouwd en ook dan merk je dat mensen aan je denken en delen in de vreugde. Het is goed om de kerk als plek van geloof, hoop en liefde ook tot een waardevolle plek te maken waar kinderen en jongeren zich thuis voelen en kunnen groeien in hun geloof."

Michaëlsvieringen

Op zondag 20 november, de laatste zondag in het kerkelijk jaar, staan we in de Grote Kerk stil bij de mensen die we moesten afstaan aan de dood. Na een aantal jaren klinkt weer de gedachteniscantate Koester de namen, een hedendaags requiem in vier delen met tekst van Sytze de Vries, getoonzet door Toon Hagen. Deze cantate ontleent zijn naam aan het korte gezongen gebed dat een aantal malen op verschillende toonhoogten voorkomt in deze compositie.

Vanwege het uitruimen van de kerk, de laatste steigers gaan (eindelijk) de kerk uit, hebben we dit jaar maar twee zondagen waarop wij Advent kunnen vieren. Het gaat om de eerste twee zondagen: 27 november en 4 december. In deze vespers zingen we ons naar Kerst toe door de lofzang van Maria en die van Zacharias aan de orde te stellen. De vieringen beginnen om 17.00 uur.

In de kerstdienst in de Grote Kerk mag de engelenzang – het ‘Gloria in excelsis Deo’ – niet ontbreken. Dit jaar is gekozen voor het eerste deel van het Gloria uit de Mis in b-kleine terts van Johann Sebastian Bach, een compositie die ook bekend staat onder de naam ‘Hohe Messe’ (BWV 232). Uit dezelfde mis wordt ook het laatste deel van het Agnus Dei gezongen: Donna nobis pacem, een gebed om vrede dat dit jaar voor ons pijnlijk actueel is geworden.

Daarnaast luisteren we in de kerstdienst naar muziek van Arvo Pärt. Deze componist uit Estland toonzette in het jaar 2000, in opdracht van de stad Reykjavik, het geslachtsregister van Jezus zoals we dat vinden in Lucas 3: 23-38. De IJslandse traditie, waarin de voornaam van de vader doorgaans wordt gebruikt als achternaam van het kind (Haraldsson, Jóhannsdóttir) bracht Pärt ertoe om juist deze tekst te kiezen voor zijn compositie. De Michaëlsantorij zingt dit werk, ‘Which Was the Son of ...’, overigens in een Nederlandse vertaling. De kerstdienst begint om 22.00 uur.

Op zondag 25 december – Eerste Kerstdag – en op Nieuwjaarsdag zijn er geen vieringen. Actuele informatie staat op www.MichaelsvieringenZwolle.nl en www.Michaelsantorij.nl.

Doorzingen in de tijd van Epifanie

We hebben de intentie om in de tijd na Kerst tot aan de Veertigdagentijd telkens een in die tijd passend lied centraal te stellen en daarbij een lezing waarnaar in die liederen wordt verwezen of die daar goed bij past. De vieringen beginnen om 17.00 uur.

Harm Bousema, namens de Werkgroep Vieringen Academiehuis Grote Kerk

Kerstavonddienst in de Stinskerk

Op Kerstavond wordt om 21.00 uur een dienst gehouden in de Stinskerk. Voorganger is wijkpredikant ds. Gerlof van Rheenen. Muzikale medewerking wordt verleend door gospelkoor One Spirit en organist en pianist Henk Kamphof. Na de dienst bent u van harte uitgenodigd voor een bekertje chocolademelk en/of glühwein.

Kinderkerstfeest Open Kring

De afgelopen twee jaar werd er een online kinderkerstfeest gevierd in de Open Kring. Het was prachtig, maar de hoop is om dit jaar weer een echt kinderkerstfeest te kunnen vieren in de Open Kring. Dit gebeurt op zaterdag 24 december 2022 om 19.00 uur, vanaf 18.45 uur worden er enkele liederen gezongen. Dit Kerstfeest zal een feest voor en door kinderen worden. Door kinderen van de Open Kring wordt een kerstmusical opgevoerd, er wordt samen gezongen en geluisterd naar het Kerstverhaal. De organisatoren hopen veel kinderen te zien en er samen een mooi feest van te maken.

Diensten op Kerstavond, Eerste en Tweede Kerstdag

zaterdag 24 december, Kerstavond

ADVENTSKERK

19.00 uur dhr. D.J. Steenberg

22.00 uur ds. J.T. Tissink

GROTE KERK

22.00 uur Kerstavondviering,
ds. J. Doelman

OOSTERKERK

geen dienst

OPEN KRING

19.00 uur ds. C. Baljeu

Kinderkerstfeest

SIONSKERK

20.30 uur ds. H. Evers

Kerstavonddienst

m.m.v. Promise

STINSKERK

21.00 uur ds. G.C. van Rheenen

Kerstavonddienst

m.m.v. One Spirit

EGLISE WALLONNE

19.30 uur pasteur R. Roukema

Veillée de Noël

HOOFDHOF

21.00 uur ds. J.M. Rohaan

Muzikale kerstnacht

LUTHERSE KERK

19.00 uur ds. M.E. Jonker

THEODORAKAPEL

17.00 uur Oecumenische viering

zondag 25 december Eerste Kerstdag

ADVENTSKERK

9.30 uur N.A. Eygenraam

GROTE KERK

geen dienst

JERUZALEMKERK

9.30 uur ds. G.J. Codée

17.00 uur ds. I. Pauw, Wezep

OOSTERKERK

9.00 uur ds. I.P. Epema

Kinderdienst

10.30 uur ds. I.P. Epema

OPEN KRING

9.30 uur ds. C. Baljeu

SIONSKERK

10.00 uur ds. R. van Putten

STINSKERK

10.15 uur ds. G.C. van Rheenen

HOOFDHOF

9.30 uur ds. J.M. Rohaan

LUTHERSE KERK

10.00 uur ds. M.E. Jonker

Heilig Avondmaal

ISALA

10.00 uur overdenking via patiënten-tv

REHOBOTH

10.00 uur drs. E. Akkerman, Hoogeveen

RIVIERENHOF

10.30 uur dhr. B. Dingjan-Willems

ZONNEHUIS

11.30 uur ds. P.F. de Boer

maandag 26 december Tweede Kerstdag

JERUZALEMKERK

9.30 uur Viering

Adventskerk
Talmaplein 2
Zwolle-Zuid
038-4651360
ds. N.A. Eygenraam
ds. J.T. Tissink
dhr. D.J. Steenbergen
scriba@adventskerk.nl

Grote Kerk
Grote Markt 18
Zwolle-Centrum
038-4212512
tel. contactpersoon:
038-4542999

Jeruzalemkerk
Windesheimstraat 1
Zwolle-Assendorp
038-4212443
ds. G.J. Codée
06-19440859
tel. scriba: 06-22802781

Oosterkerk
Bagijnesingel 17
Zwolle-Centrum
038-4535064
06-33205179
ds. I.P. Epema
tel. scriba: 038-4531674

www.adventskerk.nl

www.michaelsvieringen.nl/vieringen

jeruzalemkerk.pknzwolle.nl

www.oosterkerk.nl

zondag 13 november	9.30 uur ds. N.A. Eygenraam Oogstdienst en Schrift en Tafel	17.00 uur ds. A. Geerling Michaëlsvesper	9.30 uur ds. W. Verboom, Harderwijk 17.00 uur ds. G.J. Codée	10.00 uur dhr. D.J. Steenbergen, KSG
zondag 20 november Laatste zondag kerkelijk jaar	9.30 uur ds. N.A. Eygenraam en ds. J.T. Tissink Eeuwigheidszondag m.m.v. cantorij	17.00 uur ds. I.P. Epema Gedachteniscantate 'Koester de namen'	9.30 uur ds. G.J. Codée Laatste zondag kerkelijk jaar 17.00 uur ds. W. Dekker, Oosterwolde	10.00 uur ds. I.P. Epema Eeuwigheidszondag
zondag 27 november Eerste Advent	9.30 uur ds. J.T. Tissink	17.00 uur ds. H. Bousema Michaëlsvesper	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur ds. G. de Goeijen, Den Ham	10.00 uur ds. I.P. Epema
zondag 4 december Tweede Advent	9.30 uur ds. I.P. Epema	17.00 uur dhr. H. Steenbergen en dhr. R. Kanning Michaëlsvesper	9.30 uur ds. G.J. Codée voorbereiding Heilig Avondmaal 17.00 uur ds. G.H. Molenaar, Genemuiden	10.00 uur ds. C. Baljeu
zondag 11 december Derde Advent	9.30 uur ds. N.A. Eygenraam	geen viering	9.30 uur ds. G.J. Codée Heilig Avondmaal 17.00 uur ds. G.J. Codée voortz. en dankz. HA	10.00 uur ds. I.P. Epema
18 december Vierde Advent	9.30 uur ds. A. Pietersma, Zwolle	geen viering	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur ds. M. Visser, Nunspeet Dovendienst	10.00 uur ds. J.T. Tissink 19.00 uur ds. I.P. Epema Lessons of Carols mmv Zwolse Cantorij
zaterdag 31 december Oudjaarsdag	19.30 uur ds. N.A. Eygenraam gezamenlijk met Oosterkerk	geen viering	19.30 uur ds. G.J. Codée	19.30 uur ds. N.A. Eygenraam Gezamenlijk met en in Adventskerk
zondag 1 januari	10.30 uur Morgengebed gezamenlijk met en in Oosterkerk	geen viering	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur Prop. J.W. Bassie, Groningen	10.30 uur ds. N.A. Eygenraam Morgengebed samen met Adventskerk
zondag 8 januari	9.30 uur dhr. D.J. Steenbergen Gezinsdienst Driekoningen	17.00 uur ds. N.A. Eygenraam Michaëlsviering	9.30 uur dhr. A. van der Maas Albanië, Waddinxveen 17.00 uur ds. G.J. Codée	10.00 uur ds. I.P. Epema
zondag 15 januari	9.30 uur ds. J.T. Tissink	17.00 uur ds. B. Aalbers Michaëlsviering	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur ds. H.B. van der Knijf, Wilsum	10.00 uur ds. I.P. Epema
zondag 22 januari	9.30 uur ds. N.A. Eygenraam	17.00 uur ds. J. Doelman Michaëlsviering m.m.v. cantorij	9.30 uur ds. G.J. Codée 17.00 uur ds. F.J.K. van Santen, Leusden	10.00 uur ds. I.P. Epema
zondag 29 januari	10.00 uur gezamenlijk in Oosterkerk	17.00 uur dhr. H. Steenbergen en ds. H. Bousema Michaëlsviering	9.30 uur ds. G. de Goeijen, Den Ham 17.00 uur ds. I. Pauw, Wezep	10.00 uur ds. J.T. Tissink gezamenlijk met Adventskerk

Open Kring
Hofstedestraat 1
Zwolle-Stadshagen
038-4204558
ds. C. Baljeu
tel. scriba: 038-4578345

Sionskerk
Glanerbeek 10
Zwolle-Noord/Berkum
038-4537075
06-19786041
mr. dr. H. Evers
ds. ir. R. van Putten
tel. scriba: 038-4227212

Stinskerk
Westenholterweg 19
Zwolle-Westenholte
038-4212614
06-45135706
ds. G.C. van Rheenen
tel. contactpersoon:
06-10450516

Eglise Wallonne
Waalse Kerk
Schoutenstraat 4
8011 NX Zwolle
ds. R. Roukema
038-4533557
tel. secrétaire
06-40063459

www.openkring.nl

www.sionskerkzwolle.nl

www.stinskerk.nl

www.waalsekerkzwolle.nl

9.30 uur ds. I.P. Epema	10.00 uur ds. H. Evers Kerk en School 16.30 uur dhr. G. v.d. Plaats Open DeurDienst Joh. de Heer zangdienst	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen Heilig Avondmaal		zondag 13 november
9.30 uur ds. C. Baljeu	10.00 uur ds. H. Evers Laatste zondag kerkelijk jaar 16.00 uur dhr. J. Knol Kliederkerk	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen en dhr. J. Knol Laatste zondag kerkelijk jaar	10.30 uur pasteur D. Zantingh	zondag 20 november Laatste zondag kerkelijk jaar
9.30 uur ds. C. Baljeu Maaltijd van de Heer	10.00 uur ds. R. van Putten Heilig Avondmaal	10.00 uur prop. mw. R. de Kok-van den Born 19.00 uur SZoZ JdH-zangdienst		zondag 27 november Eerste Advent
9.30 uur ds. J.T. Tissink	10.00 uur ds. H. Evers doopdienst	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen 19.00 uur Avond- ontmoetingsdienst Westenhage	10.30 uur pasteur R. Roukema Sainte Cène	zondag 4 december Tweede Advent
9.30 uur ds. C. Baljeu Doopdienst m.m.v. leden van Joy (Den Ham)	10.00 uur ds. J.P. van Ark, Wapenveld 12.30 uur dhr. J. Knol, Interactieve dienst in VEG (Hogenkampsweg)	10.00 uur ds. B. Lammers, Veessen		zondag 11 december Derde Advent
9.30 uur pastor H. Schoorlemmer, Zwolle	10.00 uur ds. H. Evers	10.00 uur dhr. J. Knol		18 december Vierde Advent
19.30 uur gezamenlijke dienst met en in Stinskerk	19.00 uur ds. M. Hukubun, Zwolle	19.30 uur ds. C. Baljeu gezamenlijk met Open Kring		zaterdag 31 december Oudjaarsdag
10.00 uur dhr. G.S. Schutte, Zwolle	11.00 uur ds. H. Evers Nieuwjaarsdienst	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen		zondag 1 januari
9.30 uur ds. M.E. Dijk, Zwolle	10.00 uur ds. G. Lubbersen, Zwolle	10.00 uur ds. E. van 't Slot, Zwolle 19.00 uur Avond- ontmoetingsdienst Westenhage		zondag 8 januari
9.30 uur ds. C. Baljeu Maaltijd van de Heer	10.00 uur ds. E. van 't Slot 12.30 uur dhr. H. van Dam, Elburg Interactieve dienst	10.00 uur mw. L. Brugmans, Elburg	10.30 uur pasteur R. Roukema	zondag 15 januari
9.30 uur ds. E. Urban, Zwolle	10.00 uur ds. H. Evers Bevestiging ambtsdragers 16.00 uur dhr. J. Knol Kliederkerk	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen Doopdienst		zondag 22 januari
9.30 uur ds. C. Baljeu Bevestiging ambtsdragers	10.00 uur ds. R. van Putten Ontmoetingsdienst 19.00 uur ds. H. Evers Bijbel- & Kunstdienst	10.00 uur ds. G.C. van Rheenen Heilig Avondmaal	10.30 uur pasteur L. van Hilten-Matthijsen	zondag 29 januari

Mededelingen bij de kerkdiensten • De kerkdiensten in dit overzicht zijn vermeld voor zover bekend op 25 oktober 2022.
• Kijk voor het meest actuele overzicht op de sites van de kerken (zie bovenaan de kolom).

Collectedoelen

In de PGZ-gemeenten zijn de eerste en tweede collecte altijd bestemd voor diaconie en kerk. De opbrengst van de derde collecte gaat naar de volgende doelen.

zondag 13 november	Wijkkas
zondag 20 november	Zwolsse migrantenkerken
zondag 27 november	Stille Hulp
zondag 4 december	JeugdDiaconaat
zondag 11 december	Exploitatie PGZ
zondag 18 december,	Diaconale Noodhulp
25 en 26 december	Kinderen in de Knel
zaterdag 31 december	Oudejaarscollecte = voor KRM Exploitatie
zondag 1 januari	Energiekosten kerkgebouwen
zondag 8 januari	Wijkkas
zondag 15 januari	Stedelijk diaconaat
zondag 22 januari	Pastoraat/Catechese
zondag 29 januari	Vakantieweken Gehandicapten

De Hoofdhof
Kerkweg 26
Zwolle-Berkum
ds. J. M. Rohaan
tel. scriba: 038-3377727

Lutherse Kerk
Koestraat 4
Zwolle
ds. M.E. Jonker
tel. scriba: 06-20540302

www.hoofdhof.nl

www.elkz.nl

zondag	9.30 uur	10.00 uur	ISALA	10.00 uur	overdenking via patiënten-tv
13 november	ds. J. Visser, Ermelo	dhr. G. Schutte	REHOBOTH	10.00 uur	ds. F. Verboom, Kampen
20 november Laatste zondag kerkelijk jaar	9.30 uur ds. J.M. Rohaan Laatste zondag kerkelijk jaar	10.00 uur ds. M.E. Jonker, Eeuwigheidszondag Heilig Avondmaal	ISALA REHOBOTH THEODORAKAPEL ZONNEHUIS RIVIERENHOF	10.00 uur 10.00 uur 10.30 uur 11.30 uur 10.30 uur	overdenking via patiënten-tv ds. G.L. Kruizinga, Dalfsen ds. I. Smits, Zwolle ds. P.F. de Boer dhr. B. Dingjan-Willemse
27 november Eerste Advent	9.30 uur ds. M.B. Nieuwkoop, Zwolle	10.00 uur ds. M.E. Jonker	ISALA REHOBOTH	10.00 uur 10.00 uur	overdenking via patiënten-tv ds. H. de Jong, Kampen
4 december Tweede Advent	9.30 uur ds. K. van der Kamp, Kampen	10.00 uur ds. J. Wiegers	ISALA REHOBOTH ZONNEHUIS RIVIERENHOF	10.00 uur 10.00 uur 11.30 uur 10.30 uur	overdenking via patiënten-tv dhr. S. Bakker, Urk mw. G. Prins, Zwolle mw. C. Pilon
11 december Derde Advent	9.30 uur ds. J.M. Rohaan Top2000-dienst	10.00 uur ds. M.E. Jonker	ISALA REHOBOTH	10.00 uur 10.00 uur	overdenking via patiënten-tv ds. G. Oberink, Urk
18 december Vierde Advent	9.30 uur ds. P.D. Wolthaus, Zutphen	10.00 uur ds. M. Overbosch, Zwolle	ISALA REHOBOTH THEODORAKAPEL ZONNEHUIS RIVIERENHOF	10.00 uur 10.00 uur 10.30 uur 11.30 uur 10.30 uur	overdenking via patiënten-tv ds. J. Tiggelaar, Nieuwleusen ds. C. Meijer, Zwolle ds. I.P. Epema, Zwolle dhr. J. Mulder, Zwolle
zaterdag 31 december Oudjaarsdag					
zondag 1 januari	10.00 uur	10.00 uur ds. M.E. Jonker Afscheid en bevestiging ambtsdragers	ISALA ZONNEHUIS	10.00 uur 11.30 uur	alleen via patiënten-tv mw. G. Prins
zondag 8 januari	10.00 uur ds. J.M. Rohaan	10.00 uur ds. B. Zitman, Zwolle	ISALA REHOBOTH RIVIERENHOF	10.00 uur 10.00 uur 10.30 uur	alleen via patiënten-tv dhr. S. Bakker, Urk dhr. J. Mulder
zondag 15 januari	10.00 uur ds. M.B. Nieuwkoop, Zwolle	10.00 uur ds. M.E. Jonker Oecumenische viering	ISALA REHOBOTH ZONNEHUIS THEODORAKAPEL	10.00 uur 10.00 uur 11.30 uur 10.00 uur	dienst Isala Cantat en patiënten ds. J. Tiggelaar, Nieuwleusen ds. P.F. de Boer, Heilig Avondmaal dhr. R. Coster
zondag 22 januari	10.00 uur ds. J. Otten, Meppel	10.00 uur ds. M.E. Jonker	ISALA REHOBOTH RIVIERENHOF	10.00 uur 10.00 uur 10.30 uur	alleen via patiënten-tv ds. G. Oberink dhr. B. Dingjan-Willemse
zondag 29 januari	10.30 uur ds. J.M. Rohaan Maaltijd van de Heer	10.00 uur pastor M. Jans, Joure	BERKUMSTEDEN ISALA REHOBOTH ZONNEHUIS	15.00 uur 10.00 uur 10.00 uur 11.30 uur	ds. J.M. Rohaan, Heilig Avondmaal alleen via patiënten-tv ds. F. Verboom, Kampen mw. J. Gerretzen

Mededelingen bij de kerkdiensten • De kerkdiensten in dit overzicht zijn vermeld voor zover bekend op 25 oktober 2022.
• Kijk voor het meest actuele overzicht op de sites van de kerken (zie bovenaan de kolom).

Mr. Bert Tol van Bureau Arbeidsrecht steunt op ruim dertig jaar ervaring als arbeidsrechtjurist.

"We geven rechtsbijstand en juridisch advies aan zzp'ers, werknemers, ambtenaren en MKB-ondernemers. Actuele zaken zijn: contractbreuk, vaststellingsovereenkomst, ontslagprocedure en re-integratie bij ziekte. Bel ons en we plannen op korte termijn een afspraak voor u in. Onze inzet levert u vrijwel altijd financieel voordeel op."

Brederostraat 91, 8023 AR Zwolle | 0381 453 50 25 | info@berttol.nl | www.berttol.nl

helpt vrijwilligers helpen waar het echt nodig is.

Present bemiddelt jaarlijks honderden groepen vrijwilligers die zich een dag (of langer) inzetten voor mensen zonder geld / netwerk / gezondheid in en rond Zwolle. Ze knappen o.a. vervuilde en verwaarloosde huishoudens op, doen spelletjes met mensen met een beperking of ze zijn een goede buur voor iemand zonder buren. Ook maken ze zomerpakketten voor wie de zomer niet zo zonnig is.

kijk voor meer info op www.presentzwolle.nl en meld je aan als vrijwilliger!

In tijden van corona zijn we onverminderd Present, maar onze giften zijn nu helaas wel teruggelopen. Als u ons wilt steunen met een gift, heel graag! Dat kan op www.presentzwolle.nl/donen.

Wil jij iets betekenen voor stadsgenoten met schulden?

Word **SchuldHulpMaatje** en help Zwollenaren met geldproblemen. Als maatje sta je een hulpvrager bij in een belangrijke periode. Samen krijg je inzicht in de financiën en zoek je naar een oplossing.

Meer informatie en aanmelden:
06 - 11 12 74 86
www.voorelkaarzwolle.nl

**Te huur
ZAALRUIMTE**

Voor vergaderingen en cursussen met gebruik van kantine en voldoende parkeergelegenheid

Inlichtingen:
Wijkcentrum Jeruzalemkerk
Windesheimstraat 1
Tel. 038 - 4212443
06 - 19440859

0641988269

ZOekt u een SCHILDER? BREDEWOUT!

Uw professionele schilder met jarenlange ervaring in Zwolle en omgeving.

06-41988269

De Lange Slagen 27, 8131 DP Wijhe
Tel. 06-41988269 | info@schildersbedrijfbredewout.nl
www.schildersbedrijfbredewout.nl

Ruimte nodig voor een: Bijeenkomst? Vergadering? Cursus? Bel of mail naar het onderstaande voor meer informatie! Kleine en grote zalen, ook voorzieningen geluid / beamer

Sionskerk – Glanerbeek 10, 8033 BA Zwolle; T 06 19786041 of Beheerder@sionskerkzwolle.nl

de Bres
Inloophuis voor Zwolle

Heiligeweg 1
8011 XX Zwolle
www.debreszwolle.nl

Inloophuis de Bres is altijd op zoek naar nieuwe vrijwilligers. Wilt u meer weten over ons werk? Kom gerust langs of bel met één van onze coördinatoren of vrijwilligers. Zij vertellen u met veel plezier van alles over wat wij doen.

Kuiper Loodgietersbedrijf
Onderdeel van Nooter bv technische installaties

- Dakgoten
- Dakbedekking
- Gas en water
- Riolering
- Sanitair
- Centrale Verwarming
- Ventilatie
- Diamantboren

Telefoon 038-4535121
info@kuiper-zwolle.nl
www.kuiper-zwolle.nl

VAN C. HOGALIST A. AMMERS BRL 6000 gecertificeerd

UNETO VNI

ARABESQUE
UITVAARTVERZORGING helpt u afscheid nemen 038 - 46 00 749

'uw uitvaart in goede handen
zorgvuldig en betrokken
rustig en stijlvol
met aandacht voor u
en uw wensen
zo help ik u afscheid nemen'

Ton Lans
uw uitvaartverzorger

arabesque-uitvaartverzorging.nl Staatssecretarislaan 11 8015 BA Zwolle

salet

Door onze vakmensen is uw woning klaar voor de toekomst

Salet verbetert vastgoed
Paxtonstraat 25 8013 RP Zwolle
038 421 62 69 info@salet.nl www.salet.nl

Particuliere verhuizingen
Projectverhuizingen
Nationaal en internationaal
Verhuisdirigente
Kunst en antiek verhuizen
Seniorenverhuizing
Schoonmaakservice
Handyman
Opslag

uw verhuizing een frisse start

038 465 65 60 **UTS HERSEVOORT**
Nervistraat 5 • 8013 RS Zwolle
info@utshersevoort.nl
www.utshersevoort.nl

VERHUIZINGEN
ERKENDE VERHUIZERS ERKENDE PROJECT VERHUIZERS **ZWOLLE**

Zingen onder de Peperbus

Zondag 27 nov. koor Nieuw Lied uit Oldebroek
Zondag 29 jan. Chr. Brassband David
16.30 uur met eigen projectkoor en ds. Hans van Ark in de OLV Basiliek Zwolle aan de Ossenmarkt,
www.zingenonderdepeperbus.nl

Volkskerstsamenzang 2022
theater de Spiegel, thema Bidden of vechten?!
zat. 17 dec. 19.30 u. / zon. 18 dec. 15.30 u. / zon. 18 dec. 19.30 u.

Groot projectkoor olv Jenny v. Ark, Veluws strijkersensemble, begeleidingsband, toneelgroep, mannenensemble Four You, organist Gerwin v. d. Plaats, vleugel Wilco Veldkamp, ds Hans van Ark.

Kaartreservering:
Via de website van Zwolse theaters, telefonisch 0900-1435 of persoonlijk via de kassa van Schouwburg Odeon.

Liefde voor het vak, geïnspireerd door mensen

Brenda Koper

Overlijden melden: 038-4536320
24 uur per dag bereikbaar
www.meander-uitvaartbegeleiding.nl

MEANDER
UITVAARTBEGELEIDING

